

غیرانتفاعی ها در آینه اعداد و ارقام

نیم‌بگاهی به وضعیت، تعداد و کمیت مدارس غیرانتفاعی در کشور

۱۸

مورد عجیب مدارس غیردولتی

تخلف مدارس غیردولتی در سایه فوق برنامه‌های آموزشی خاص و برنامه‌های تفریحی لاکچری

۲۰

همیشه اعداد و ارقام

عکس مصطفی اعلی انکاری

نمره مردودی برای مدارس غیر انتفاعی

نتایج نظر سنجی همشهری: ۶۶ درصد از مردم معتقدند دولت بر مدارس غیرانتفاعی نظارت ندارد

بررسی دیدگاه شهروندان تهرانی درباره مدارس غیرانتفاعی

گزارش سرور سادات قاضی‌زاده کارشناس پژوهشی

عموما یکی از دغدغه‌های مهم والدین این است که در فصل ثبت‌نام مدارس، فرزند خود را کجا ثبت‌نام کنند. یکی از دوره‌های جدی در مسیر این تصمیم‌گیری انتخاب بین مدرسه دولتی و غیرانتفاعی است که همواره دیدگاه‌های مختلف و حسی متناقضی درباره آن وجود داشته است. با توجه به اهمیت این موضوع مرکز پژوهش مؤسسه همشهری، در آخرین نظر سنجی خود تلاش کرده است تا دیدگاه مردم را درباره وضعیت مدارس غیرانتفاعی بداند. این نظر سنجی به روش پیمایش تلفنی و با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی و طبقه‌بندی شده، در قالب مصاحبه با ۶۰۲ نفر از شهروندان تهرانی بالای ۱۸ سال در روزهای ۲۴ تا ۲۹ خرداد ۱۴۰۲ انجام شده است.

خلاصه نتایج نظر سنجی

از پاسخگویان، اگر فرزند خود داشته باشند ترجیح می‌دهند در مدارس دولتی ثبت‌نام کنند نه غیرانتفاعی.

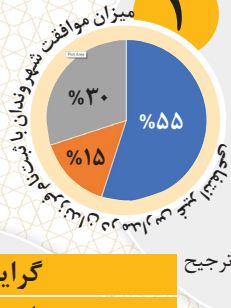
از شهروندان با این گویه که «مردم بیشتر به خاطر ضعف مدارس دولتی به سمت مدارس غیرانتفاعی گرایش پیدا می‌کنند» موافقت.

شهروندان معتقدند مدارس غیرانتفاعی به اندازه هزینه‌ای که می‌گیرند کیفیت ندارند.

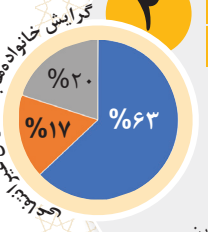
- نیمی از مردم می‌گویند در حال حاضر کیفیت مدارس غیرانتفاعی افت کرده است.
اکثریت پاسخگویان (۶۶ درصد) معتقدند «دولت به اندازه کافی روی مدارس غیرانتفاعی نظارت ندارد».
بیش از نیمی از پاسخگویان می‌گویند والدین، فرزندان‌شان را بیشتر به خاطر جو یک‌دست و کیفیت تربیت، در مدارس غیرانتفاعی ثبت‌نام می‌کنند.

ثبت‌نام فرزندان در مدرسه غیرانتفاعی یا دولتی

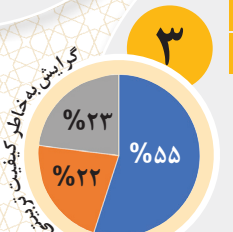
۵۵ درصد از پاسخگویان اگر فرزندی داشته باشند ترجیح می‌دهند در مدارس دولتی ثبت‌نام کنند نه غیرانتفاعی. از سوی دیگر فقط ۳۰ درصد از پاسخگویان، مدارس غیرانتفاعی را برای فرزندان‌شان ترجیح می‌دهند.

گرایش خانواده‌ها به مدارس غیرانتفاعی به خاطر ضعف مدارس دولتی

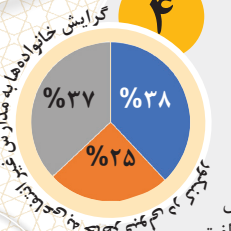
اکثریت پاسخگویان (۶۳ درصد) با این گویه که «مردم بیشتر به خاطر ضعف مدارس دولتی به سمت مدارس غیرانتفاعی گرایش پیدا می‌کنند» موافقت و در مقابل ۲۰ درصد با این گویه مخالفت کرده‌اند.

گرایش خانواده‌ها به مدارس غیرانتفاعی به خاطر کیفیت تربیتی

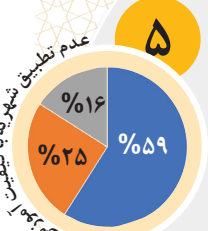
۵۵ درصد از پاسخگویان با این گویه که «والدین، فرزندان‌شان را بیشتر به خاطر جو یک‌دست و کیفیت تربیت، در مدارس غیرانتفاعی ثبت‌نام می‌کنند» موافقت. ۲۳ درصد از افراد پاسخگو نیز با این گویه اعلام مخالفت کرده‌اند. ۲۲ درصد نیز تا حدی موافق هستند.

گرایش خانواده‌ها به مدارس غیرانتفاعی به خاطر قبولی در کنکور

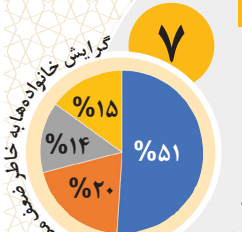
۳۸ درصد از پاسخگویان، موافق این موضوع هستند که «مهم‌ترین عوامل گرایش به مدرسه غیرانتفاعی قبولی در آزمون کنکور است» و در مقابل ۳۷ درصد با این گویه اعلام مخالفت کرده‌اند. ۲۵ درصد نیز تاحدی موافق این گزاره هستند.

عدم تطبیق شهریه مدارس غیرانتفاعی با کیفیت آنها

اکثریت پاسخگویان (۵۹ درصد) با این گویه که «مدارس غیرانتفاعی به اندازه هزینه‌ای که می‌گیرند کیفیت ندارند» موافقت. ۲۵ درصد تا حدی موافق این گزاره هستند؛ در حالی که ۱۶ درصد افراد با این گویه اعلام مخالفت کرده‌اند.

نظر مردم درباره افت کیفیت مدارس غیرانتفاعی

۵۱ درصد از پاسخگویان معتقدند: «در حال حاضر کیفیت مدارس غیرانتفاعی افت کرده است». ۲۰ درصد تا حدی با این گزاره موافق، اما در مقابل ۱۴ درصد با این موضوع مخالف هستند.

رهبری

توصیه‌های مقام معظم رهبری در مورد مدارس غیردولتی

یک مطلب هم راجع به این مسائل مدارس موجود خودمان عرض بکنم. حالا مسئله آموزش و پرورش طبق قانون اساسی و آن چنان که انسان در دست فکر می‌کند، می‌فهمد، یک مسئله حاکمیتی است: معنایش این نیست که حتما همه بازش باید بر دوش دولت باشد؛ لکن دولت باید در مسئله آموزش و پرورش نقش آفرینی کند.

(۱۳۹۵/۲/۱۳)

اینکه ما مدارس دولتی را مسموم تبدیل کنیم به غیرانتفاعی، معلوم نیست خیلی این کار بخته درستی باشد؛ حال اسمش مدارس غیرانتفاعی است، اما بعضی از اینها مدارس انتفاعی است، نه غیر انتفاعی؛ با آن شهریه‌های کذایی که شنیده‌ام از بعضی‌ها می‌گیرند. سطح مدارس دولتی را بالا ببریم تا رغبت خانواده‌ها به این مدارس بیشتر بشود.

(۱۳۹۵/۲/۱۳)

ما در جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک اصل کلی مردم را موظف می‌دانیم که در کار فرهنگ و آموزش و پرورش مشارکت جدی، صمیمانه و حقیقی داشته باشند.

(۱۳۶۳/۷/۲۹)

اگر ارزش تعلیم و تربیت درست تشریح بشود بسیاری از مردم به اهمیت مدرسه سازی بی می‌برند و مردم بدانند که این است که مدرسه مالی به این قضیه بکنند، یقینا سبیل کمک‌های مردم سرازیر خواهد شد.

(۱۳۶۳/۲/۱۲)

مردم باید کمک به آموزش و پرورش را، کمک به ساختن مدرسه را مثل کمک به ساختمان یک مسجد و یا بالاتر از آن به عنوان یک کار مقدس بدانند. ان شاء الله در این طرحی که آموزش و پرورش به مجلس خواهد داد تا به عنوان قانون تصویب شود، استفاده از کمک مردم برای ایجاد آموزشگاه، یک جور مناسبی پیش‌بینی شود. مدارس خصوصی، مدارسی که مردم خیرخواه، مردم علاقه‌مند مایلند بسازند، این باید در این قانون گنجانده شود.

(۱۳۶۵/۲/۱۱)

یادداشت محمدرضا نیک‌نژاد

درباره دوره‌های دولتی - غیرانتفاعی

تعیین مدرسه برای ثبت‌نام دانش‌آموزان امروز به یکی از دغدغه‌های مهم خانواده‌ها تبدیل شده است. انتخاب یکی از این مدارس در دوره‌های مدرسه دولتی و غیرانتفاعی برای خیلی از خانواده‌ها حتی یک چالش بزرگ است چرا که براساس شواهد و قوانین موجود مدرسه‌ای که حتی نام دولتی دارند این روزها به اشکال مختلف از اولیا هزینه دریافت می‌کنند.

مصادق این سخن مدارس هیأت‌امانی هستند. تجربه نشان داده است که در همه مدارس چه دولتی و چه غیرانتفاعی از نظر آموزشی تفاوت خاصی دیده نمی‌شود. هم‌آموزگاری که در کلاس درس حاضر می‌شود یکی است هم محتوای آموزشی یکی. هر چند در میان مدارس غیردولتی ما شاهد فعالیت‌های با ماهیت پرورشی خاص مثلا مذهبی هستیم که مورد استقبال جمعی از خانواده‌ها برای ادامه تحصیل فرزندان‌شان هستند. در واقع در ۹۵ درصد مدارس غیردولتی که از قضا عملکردی مشابه مدارس دولتی دارند آنچه باعث بروز اختلاف می‌شود استفاده از یک رانت غیردولتی بودن و دوبینگ احتمالی تحصیلی است که شاید منجر به اعلام نمرات غیر واقعی برای دانش‌آموزان می‌شود؛ شیوه‌ای که برخی از این مدارس به خاطر ماهیت مشتری‌مداری کسب سود بیشتر از حضور دانش‌آموزان در پیش می‌گیرند و همه تلاش‌شان بر این است که نمرات دانش‌آموزان بالا باشد حتی به قیمت دستکاری نمرات و اعلام آمار غیر واقعی. بنابراین با توجه به این شرایط حتی می‌توان ادعا کرد که بعضی از مدارس غیردولتی از مدارس دولتی چه بسا بدتر هستند.

استفاده از معلمانی که به لحاظ شاخص کیفی حتی از معلمان مدارس دولتی هم پایین‌تر هستند دیگر نقطه ضعف ۹۵ درصد مدارس غیرانتفاعی و غیردولتی محسوب می‌شود. استفاده از دانشجویان یا فارغ‌التحصیلان رشته‌های غیرمرتبط که بدون گذراندن دوره‌های حرفه‌ای معلمی وارد سیستم آموزشی شده‌اند مصادیق این سخن است؛ آموزگاری که قطعاً نمی‌توانند از کلاس خود نتیجه مطلوبی هم کسب کنند.

در واقع آنچه باعث شده خانواده‌هایی که اغلب از قشر متوسط جامعه هستند جذب این مدارس شوند تبلیغات پرزرق و برق است. مدارس غیردولتی که از قدرت پولی خوبی برخوردار هستند با این تبلیغات خانواده‌ها را تشویق و ترغیب به ثبت‌نام در این مدارس می‌کنند. این در حالی است که در نهایت با توجه به عملکرد علمی ضعیف نمی‌توانند رضایت کامل خانواده‌ها را جلب کنند چرا که اکثر فارغ‌التحصیلان این مدارس نهایتاً یا در دانشگاه آزاد قبول می‌شوند یا در دانشگاه‌های بدون آزمون کنکور ثبت‌نام می‌کنند و نهایتاً پولی که هزینه کرده‌اند برای آنها منافع زیادی ندارد، بلکه عمر و وقت خانواده و بچه‌ها نیز در این زمینه هدر می‌رود. از لحاظ فضای آموزشی هم اگر بخواهیم به وضعیت ۹۵ درصد مدارس غیرانتفاعی بپردازیم باید بگوییم در زمینه فضای آموزشی هم عموم مدارس غیرانتفاعی در فضای نامناسب هستند. مدرسه‌ای که با تغییر کاربری خانه‌های مسکونی حالا مدرسه شده‌اند و چه بسا وضعیت این ۹۵ درصد مدارس غیرانتفاعی که مشتری‌باشان هم خانواده‌های دارای وضعیت اقتصادی متوسط و مرز متوسط هستند از مدارس دولتی هم بدتر است. در صحبت با خیلی از این خانواده‌ها می‌گویند قصدشان از ثبت‌نام فرزندان‌شان در این مدارس سالم بودن فضای آموزشی آنهاست حتی اگر به برونداد آموزشی آن هم واقف باشند. این در حالی است که برخی از مدارس غیرانتفاعی حتی از فضای سالم هم برخوردار نیستند چرا که در این مدارس مشتری‌مدار پنهان کاری و لاپوشانی‌ها در ازای حفظ دانش‌آموز خاتکار برای دریافت شهریه اولویت دارد.

در کنار فعالیت این ۹۵ درصد از مدارس غیرانتفاعی که با یک حساب سرانگشتی هیچ مرتبتی نسبت به مدارس دولتی ندارند ۵ درصد مدارس غیرانتفاعی برند آموزشی دارند. این مدارس که اسم و رسم خوبی هم در حوزه آموزشی دارند نحوه جذب دانش‌آموزان در آنها محل اختلاف‌شان با مدارس دولتی و غیرانتفاعی است. در این مدارس دانش‌آموزان خوب با پیش‌زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی قوی جذب می‌شوند؛ بچه‌هایی که به شکل اتوماتیک دنبال درس می‌روند و خانواده‌ها هم به شدت پیگیر امور درسی آنها هستند، به طوری که با کوچک‌ترین افت تحصیلی نسبت به جابه‌جایی فرزندان خود اقدام می‌کنند. دانش‌آموزانی که در این مدارس تحصیل می‌کنند عمدتاً در دانشگاه‌های مطرح و نامدار پذیرفته می‌شوند.

در واقع این مدارس درصد کمی از دانش‌آموزان ایران را پوشش می‌دهند و همان دانش‌آموزان نغز اول کنکورند و از لحاظ کیفیت آموزشی با مدارس تیزهوشان که دولتی است برابری می‌کنند. از لحاظ فیزیکی هم این ۵ درصد از مدارس غیرانتفاعی هیچ شباهتی به آن ۹۵ درصد ندارند. برخورداری از فضای فیزیکی خوب با امکانات قابل توجه و رفاهی برای دانش‌آموزان از مهم‌ترین ویژگی‌های این مدارس است. بنابراین جدا از شرایطی که تنها ۵ درصد از مدارس برند غیرانتفاعی در ایران دارند و این مدارس هم درصد محدودی از دانش‌آموزان را دربر می‌گیرند باید توجه داشت که بین ۹۵ درصد از مدارس غیرانتفاعی و مدارس دولتی تفاوت خاصی وجود ندارد.

*کارشناس آموزشی و پژوهشگر حوزه آموزش و پرورش، عضو کانون صنفی معلمان ایران و معلم بازنشسته